

کتاب‌گزاری

تصویر خود هنرمند هم‌چون عمویی سالخورده

« در باره‌ی خانه » سروده‌ی Wystan Hugh Auden

۸۴ ص ، نیویورک ، Random House ، ۳ دلار

سن میانه ، دورانی‌ست که اندوهزده و سستش می‌پنداریم ، و با این حال دورانی که هر چند عادت‌ها به سختی گراییده مهارت‌ها انعطاف پذیرتر میگردد . دبل یو . اچ . اودن (که اکنون شصت ساله است) ، مثلن ، در این کتاب در باره‌ی اهمیت آسوده گذاردن روده‌ها در بامداد ، شرایط یک شام خوب ، لذت ، حمام گرم ، اهمیت نداشتن چشماندازی بسیار وسوسه‌کننده در اتاق کار و انتخاب شادمانانه‌ی مهمانهای آخر هفته ، مینویسد .

موضوعاتی هستند که بیشتر شاعر‌ها در سالهای میان بیست و سی یا سی و چهل آنها را ناچیز و مبتذل میدانند ، همچنان که شیوه‌ی اودن را در پرداختن به آنها ممکن است خسته‌کننده بچگانه بدانند . سن میانه دورانی‌ست که آدم‌زیادتر مینویسد ، نه تنها در باره‌ی ، یا زیادتر در باره‌ی موقعیت جهان ، بلکه در باره‌ی ناخوشیهای کوچک جسمی و ناراحتی‌ها - « سوزش معده ، سردرد ... » . دوستان می‌پیرند (شعر بسیار تکانه‌دهنده‌ی در این کتاب هست ، در باره‌ی اتاق کار شاعر ، به یاد Louis Mac Neice) فکر مرگ خود آدم هرگز بسیار دوثر نیست .

گمشده در یک دماغه‌ی مه‌گرفته‌ی شنی

با کفشها که آرام می‌رسانند ، در همین پیرامون

صدای گذشتن ماشین Charon (۱) را در آب شنیدم ،

که هیچ‌کس را به کرانه‌ی شاد نمیرساند .

چابکتر از جوانها ، منابع خود را جمع و جور میکند اما زودتر خسته میشود . سفرها و معاشرت‌پذیریها که فراورد شهرتند ، بارهایی که با شوخدلی تحملشان میکنیم . آدمهای تازه ، دیگر انگیزنده نیستند ، گروههایی که در یک نظر طبقه بندی می‌گردند ، خودشناسی همچون عاشقی‌ست که همسر شده باشد ، نه چنان سوزنده ، ناگهانی و شرمناک که در جوانی ، بل زیادتر خرده‌گیری آرام و پی‌گیر . استعداد های خود را بیشتر به شیوه‌ی فردی بارور میکند ، اما چنانکه برای دیگران کمتر جالب باشد ، کمتر از روزگاری که ، در حدنا بنه‌ی جوان ، آینه‌ی ممکن بود باشد ، یا نمونه‌ی بی ، برای هر دیگری .

۱ - در اساطیر یونان ، پسر Erebus و Nox که روح مردگان را از رودخانه‌ی

Styx به Hades عبور میداد .

در باره‌ی اینهاست که این مجموعه‌ی شعر واقع نوشته شده : اودن همچون عموی سالخوردی ، پیرمرد پوستی بوالهوسی اما اساسن خیر خاه . آنچه مجموعه را به طور کلی شکل می بخشد ، وجدانی عمیقن مسیحی ست ، اما شیوه‌ی مسیحیت شیوه‌ی گفتگوی ست پیراینده که نه مستقیمن خود را برخی آن میسازد و نه قطعن تصوف آمیز یا پوشیده است . احساس اودن در قبال او احساسی از اطاعت است اما احساسی بسیار سرد . جنبش اندیشه هرگز دچار جذبہ یا تقدیری نیست بلکه همیشه - هر چند به شیوه‌ی دانشفروشانه ، بوالهوسانه و بسیار آزار رسان ، به شیوه‌ی معمایی - خردمندانه و همگام با استدلال است .

این نوع تصویر خود را در سالهای میانه دادن ، بسیار به نثر انجام گردیده است . آدم به فکر Montaigne و Italo Svevo میافند - اما به نظر من در شعر نسبتن تازه است . جوانی و پیری ، به عنوان موضوع ، جلالت بیشتری پدید میاورند ، گیرندگی و داستان . اودن در این جا پیکره‌ی از خود را به نمایش میگذارد در حد مردی در سن میانه که از افسانه‌ی زود - به - دست بی بهره است و همچنین ، با جیبهای برآمده ، اندیشه های هنوز پرتکاپو و کتابهایی که زیر بغل دارد ، از قطعیت کلاسیک . برای این پیکره اودن سبکی شل و شگفت پدید کرده است ، اندکی همانند سبک پاره‌ی استادان ، که در جوانی شهرتی به خاطر برندگی سخت به هم رسانده اند ، در اتاق درس ، سبک استادی که ، نگران از بالای سر شاگردان ، شنوندگانی اسیر ، به خود اجازه میدهد (بیان) هر نوع خاطره یا انحرافی را ...

در حقیقت بسیاری از خائندگان سبک ، تازه‌ی شگفت این کتاب را دیوانه کننده دانشفروش میبایند . من سواد کافی دارم با این همه ناگزیر شدم کتاب را ، با فرهنگی کنار دست ، بخانم ... او همچنین شیفته‌ی پاره های زنده‌ی گفتگو یا واژه های محاوره‌ی ست ، مثلن « Gloop » (شاید هم يك واژه‌ی ساختگی برای صدای چوب پنبه‌ی در بطر شراب یا شامپانی به هنگام باز شدن) . و انتظار دارد ، خائنده اش مثلن ، وقتی این شعر را میخواند :

پروشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در دوره‌ی Tum Tum ،

جعبه‌ی بیسکویت لروی امین گفام بستلانی

جویدن گاو - وار شبانه را بسیجیده بود .

بداند که Tum Tum لقبی بود که معشوقه ها به اداوارد هفتم داده بودند و خوردن اجباری و زناکاری دو سر گرمی عمده‌ی مهمانیهای خانگی او بود .

به مفهومی قدیمی و نمایشگرانه اودن هنوز بسیار روشنفکر مینماید . برای پاره‌ی از خائندگان ممکن است Snob جلوه کند ...

در پشت همه‌ی شوخی و بازی ، در هر حال ، در این کتاب احساسی آشکار و بسیار دلسوزانه برای تنهایی انسان وجود دارد . آنچه طنز به نظر میرسد ، دلسوزی و شفقت از آب درمیآید ، چنانکه در مطلع قطعه‌ی پاکیزه و پوپ - وار « At the Party » :

بی قافیه و ناموزون گپ زدن دنبال میشود ،

با این همه کسی گفته های خیش را منشور نمیشنود .

دلسوزی تنها برای تنهایی انسان نیست ، برای خود خاهی انسان هم ، و برای

از آن خود شاعر. در شعری به نام «A Change of Air» شاعری، برای زمانی کوتاه، به روستایی کوچک میگریزد، که در آن نه افسانه‌یی دارد و نه نقشی.

سر کردن تو در جایی دیگر چون درنکی بیزبان
در زندگینامه‌ی شیوایت باقی خواهد ماند.

در اظهار نظر ارزشمندی درباره‌ی این شعر، اودن خاطر نشان میسازد که شاعر همچنان که پا به سن میگذارد در زمینه‌ی چگونگی دریافت‌های شخصی و ترکیب کردن چیزها و در احساس خودش از افسانه و وزن پیشرفت پیدا میکند. زبان، شکیبایی و خدمت‌دراز را پاداش میبخشد...

اما، در هر حال، تنها به خاطر چنین پیروزیهایی در ذوق و هنرمندی فراهم آمده بر اثر عمر زیاد نیست، که این مجموعه را باید ارج گذارد. بیشتر برای صداقتی شوخ طبعانه است در خود آزمایی که هرگز نمایش آمیز یا احساسی نمیگردد یا صورت اعتراف به خود نمیگردد. در این مجموعه «شعر بزرگ»، اگر اساسن باشد، شاید بسیار کم است ولی تنها شاعر بزرگی میتواند آن را به صورت کتابی درآورد.

میکویند اودن شاعر بزرگی است، ولی اغلب سؤال میشود، «از چه لحاظ؟» یا «مانند کی؟» او شاعر بزرگی است از لحاظ دریافت و جهش فکری، درگیری در مسائل انسانی اش، - جدیت و وقاری که هرگز به خودخاهی نیامیخته - با وابستگی بی‌بیطرفانه در این مسائل. نه تنها چین‌ها و احساس‌های آبی، بل اندیشه‌ها، حالتها و روشهای فعالانه را در شعر میریزد، John Bayley، در بهترین مقاله‌ی کوتاهی که در باره‌ی اودن نوشته شده، اشاره کرد که بهترین اشعاری که در سالهای میان سی و چهل اودن را در حد نویسنده‌یی مسئول و اجتماعن واقعگرا مشهور گرداند، در حقیقت، رابطه‌یی، آینه - وار با دنیای واقعی آن زمان داشت.

اودن در دنیای شاعرانه‌ی خودش که رابطه‌یی (پیوسته نزد یکشونده که هرگز تماس یا شناسایی نمیابد) با دنیای واقعی دارد، همواره در جنبش بوده است. اشعار او، همانند نمونه‌های اقتصاد دانه‌ها از وضعی رشد یافته یا جاه‌مندی که رقابت ناقصی دارد، از ساختمانی متوازی بر خوردارند. بیلی خاطر نشان ساخت که حتا شاعری دشوار و پیچیده چون البوت به نظر میرسد که در «The Waste Land» ما را در آزمایش واقعی فروکشاند و این که اودن هرگز چنین نمیکند. با اودن، ما هرگز در میان آینه نگاه نمیکنیم یا در نمیابیم که تجربه‌ی ما دقیقن همان است که از آن شاعر.

اما کدام يك از شاعران گذشته همانند اودن بودند؟ Monroe K. Spears، در کتاب کامل خود در باره‌ی اودن، Dryden را پیش میکشد. در آیدن نیز مانند اودن در اندیشه‌ها میزیست، میتواند در شعر تقریبین به هر چیز رو کند، منتقدی بالبداهه، قصارگو و توانا بود. معاصرانش توجه داشته که در آیدن، Oliver Cromwell مرده را میستود، و بعد چارلز ۲م که زنده بود، از شیوه‌ی تردید آمیز (Skepticism) خود به مذهب انگلیکن و کاتولی سیزم روم بازگشت. لیکن در آیدن، که در حده پاسدار

زمان ، نکوهش گردید ، دشمنان خود را با وفاداری اش به هدفی از دست رفته متعجب ساخت .

طنز در ایدن سرد و ساده است و هرگز مانند طنز پوپ نیشهای عبوس شخصی ندارد. از حسد تهی بود و از کین ، هرچند برخوردار از خود خاهی بی دلنشین . هیچ چامه ی عشقی برای خود نسرود ، هرچند مانند اودن ، میتواندست سرود های عشقی شیوایی برای صحنه بسازد . پاره بی از بهترین اشعار زبان ما را در زمینه ی دوستی فکری به رشته ی نظم کشید ...

اودن ، البته ، به نظر میرسد در ایدن زمان ما باشد ، اما چیزی دیگر هم در او هست ، - که در برخی از شعرهای کوتاهتر این مجموعه آشکار میشود . - او اساسن مانند در ایدن همگانی نیست . تیز نگرنده بی شنا بنانک ، گوینده بی محابا ، روحی تنها ، شکفت و گوشه گرفته ، او - بی اینکه ریشخند یا ابلهی در این گفته باشد - همچنین نوعی Emily Dickinson مرد است .

نوشته ی G. S. Fraser

ترجمه ی ه. کلک استوار

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی